

OPONENTNÍ POSUDEK

habilitační práce

Habilitant: JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.

Název práce: Kriminalita a možnosti jejího poznání a ovlivňování

Oponent: doc. JUDr. Ivana Zoubková, CSc., PA ČR v Praze

JUDr. Roman Svatoš, Ph.D., předložil habilitační práci s názvem „Kriminalita a možnosti jejího poznání a ovlivňování“ v rozsahu 163 stran textu včetně seznamu odborné literatury především středoevropské provenience (české, slovenské, polské), 11 tabulek a 34 názorných grafů.

Volba tématu habilitační práce je adekvátní. Jde o problematiku, jejíž odborný a aktuální význam je zřejmý. Problematika poznávání a ovlivňování kriminality náleží k tradičním otázkám kriminálních věd, avšak trestní politika a praxe ukazují potřebu dalších a hlubších poznatků.

Autor (na str. 10 an.) vymezuje dva základní cíle práce. Prvním cílem je analýza validity statistických dat o kriminalitě, analýza skutečností (vlivů), které ovlivňují hodnotu dat a tím i závěry o trendech kriminality a prognózování kriminality. Využita byla především komparace, pozorování a dedukce. Druhým cílem je analýza informačních systémů o kriminalitě, které jsou v současnosti aktuálně používány Policií v České republice. K této části byl proveden empirický výzkum technikou dotazníkového šetření.

Práce jako celek je vhodně metodologicky pojata a má optimální strukturu. Východiskem habilitační práce jsou tři celky – teoretický, empirický a návrhový - vyváženě zpracované a na sebe vzájemně navazující:

- 1) výklad základních pojmů a analýza dostupných vědeckých poznatků,
- 2) empirické ověřování vytyčených hypotéz,
- 3) návrhy na praktické využití.

K textové část habilitační práce

Práce je rozdělena do šesti kapitol, a to v logicky uspořádaných na sebe navazujících částech. V první části jsou vysvětleny základní pojmy. Dílčí část 1.2 považuji v kontextu práce však za nadbytečnou.

Druhá část je věnována historii statistiky kriminality od 19. století až po současnost. Slovy klasika: statistických dat o kriminalitě na území Čech máme

dostatek, avšak převážně těch, kterými lze zločinnost měřit, ale méně těch, kterými je možno kriminalitu i vážit.

Třetí kapitola vypočítává skutečnosti ovlivňující statistiku, kde zdůrazňuje především legislativní změny. Poukázáno je na vlivy, které významně ovlivňují sběr dat a na úskalí interpretace těchto dat. Podrobněji analyzuje pět časových úseků, a to 1950 až 1961, 1961 až 1969, 1969 až 1990, 1990 až 2009 a od 2010 doposud. Speciální pozornost autor věnuje míře aktivity policie v souvislosti s umělou latencí. Z pohledu vývoje metodiky vykazování trestné činnosti jsou analyzovány dva nejčastěji diskutované okruhy problémů, a to vykazování pokračujícího trestného činu a přerazování trestných činů z obecné majetkové kriminality pod hospodářskou kriminalitu. Zde byly využity dlouholeté zkušenosti z policejní práce autora.

Čtvrtá kapitola identifikuje informační zdroje o kriminalitě, především v policii používaný systém Evidence trestního řízení v rámci krajů (ETŘ), celorepublikový systém Evidenčně statistický systém (ESSK), centrálně informační systém Kriminalisticky sledované události (IS KSU) a Informační systém událost (IS Událost). Systém informačního zabezpečení má dle autora dva zásadní nedostatky, není jednotný a není schopen přesné lokalizace míst ve volném terénu.

Pátá kapitola je částí empirickou. Vychází z Mezinárodního (slovensko-českého) projektu 1/2013 Metody a technologie geografických informačních systémů (GIS) pro policejní činnost – výzkum, vývoj, testování, jehož řešitelem je Akadémia policajného zboru Bratislava a Vysoká škola evropských a regionálních studií České Budějovice. Autorův dílčí výzkum je položen na ověřování

- četnosti využívání současných informačních systémů Policií ČR
- nakolik geografické systémy mohou pomoci policistům
- nakolik geografické informační systémy mohou pomoci k ochraně osob a majetku i jiným subjektům (obce, obecní-městská policie, soukromé bezpečnostní služby, Celní správa, Hasičský záchranný sbor...)
- zda by policistům vyhovoval jednotný systém.

Výzkum autor provedl technikou dotazníkového šetření u Krajského ředitelství policie Jihočeského kraje v průběhu měsíce května 2013. Výzkumu se účastnilo 770 policistů, což lze považovat za dostatečně reprezentativní vzorek. Zjištěno bylo, že policisté nejčastěji používají informační systém Evidence trestního řízení a to pro svoji komplexnost, neboť zahrnuje vedle evidence trestních věcí i evidenci přestupků a svědčí pro zavedení jednotného informačního systému. Pro využívání geografických systémů se vyslovilo přes 83 % respondentů. Využití informací v digitálních mapách viděli respondenti především v preventivní

činnosti, v analytické a operativně pátrací činnosti. O něco méně (76%) těchto respondentů vyjádřilo podporu využití těchto map i jinými subjekty, především policií obecní, městskou, Hasičským záchranným sborem i Celní správou. Ujednacení systému by uvítalo rovněž 83 % respondentů.

Poslední část byla věnována možnosti předvídání kriminality za využití geografických informačních systémů schopných vizualizovat trendy kriminality.

Jako přínosné shledávám kvalifikované pojmenování limitů současného stupně poznání statistického evidování údajů o kriminálních činech a přestupcích, jejich vzájemnou izolovanost a nemožnost kompatibility.

Stanovené cíle - teoreticky prohloubit problematiku poznávání a ovlivňování kriminality a vlastními náměty přispět ke zvýšení efektivity policejní praxe - se autorovi podařilo naplnit.

Autor v předložené habilitační práci prokázal schopnost na požadované úrovni vědecky řešit problematiku, kterou si zvolil. K jejímu zpracování dokázal využít adekvátní vědecké metody a techniky, podařilo se mu předložit relevantní závěry opřené o seriózně získané a vyhodnocené empirické poznatky.

Otázky pro habilitanta:

- 1) Jaký máte názor na současnou metodiku vykazování hospodářské kriminality (s.79 an.)?
- 2) Jsou náměty na využití geografických informačních systémů reálné i pro zavedení centrálního registru přestupků (s.145 an.)?

Závěr

Habilitační práce je zpracována v souladu s udělenou akreditací pro habilitační řízení v oboru „Ochrana osob a majetku“ Akademie Policejního zboru v Bratislavě. Habilitant JUDr. Roman Svatoš, Ph.D. svoji vědeckou a pedagogickou práci splnil podmínky pro habilitační řízení. Na základě prostudování předložené práce **habilitační práci doporučuji k dalšímu řízení.**

V Praze 15. února 2014

doc. JUDr. Ivana Zoubková, CSc.

